

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ضوابط ناظر بر کنترل مقداری ترازنامه شبکه بانکی کشور

هیئت عامل بانک مرکزی به استناد ماده (۳) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ماده (۷) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران و بند (۱) مصوبه یکهزار و سیصد و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۱ شورای پول و اعتبار در راستای کنترل رشد نقدینگی و مهار تورم و نظارت مؤثر بر ترازنامه مؤسسات اعتباری، «ضوابط ناظر بر کنترل مقداری ترازنامه شبکه بانکی کشور» که از این پس به اختصار «ضوابط» نامیده می‌شود را به شرح زیر اصلاح و مصوب نمود:

ماده ۱ - در این دستورالعمل، عناوین زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌روند:

مؤسسه اعتباری: اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان «بانک» یا «مؤسسه اعتباری غیر بانکی» به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نمایند.

خالص سپرده‌های اشخاص غیر دولتی: مجموع سپرده‌های غیر دولتی ریالی مؤسسه اعتباری منهای مجموع پرداخت چک‌های صادره سایر بانک‌ها و چک‌های فروخته شده بانک به ریال؛

خالص بدهی به بانک مرکزی: بدهی ریالی مؤسسه اعتباری به بانک مرکزی منهای دارایی‌های ریالی مؤسسه اعتباری نزد بانک مرکزی و وجوه نقد؛

خالص بدهی به سایر مؤسسات اعتباری: بدهی ریالی مؤسسه اعتباری به سایر مؤسسات اعتباری منهای دارایی‌های ریالی مؤسسه اعتباری نزد سایر مؤسسات اعتباری؛

خالص بدهی مشمول: مجموع اقلام "خالص سپرده‌های اشخاص غیر دولتی" و تغییر "خالص بدهی به بانک مرکزی" و تغییر "خالص بدهی به سایر مؤسسات اعتباری" که حد مجاز آن توسط معاونت تنظیم‌گری و نظارت تعیین و به مؤسسه اعتباری ابلاغ می‌شود؛

تخطی: فزونی خالص بدهی مشمول تحقق‌یافته مؤسسه اعتباری از حد مجاز خالص بدهی مشمول ابلاغی؛
موقعیت مالی: مجموع اقلام مانده حساب جاری نزد بانک مرکزی، خالص سپرده‌گذاری در بازار بین بانکی، قرارداد بازخرید نزد بانک مرکزی و خطوط اعتباری.

ماده ۲ - مؤسسه اعتباری موظف است اقلام ترازنامه مشتمل بر خالص دارایی‌ها و خالص بدهی مشمول را به نحوی مدیریت نماید که میزان آن‌ها از حدود ابلاغ شده از سوی معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی تخطی ننماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

❖ نسبت مانده مطالبات غیر جاری ریالی بزرگ به کل مانده تسهیلات غیر جاری ریالی؛

(ج) معیار قضاوت حرفه‌ای و نحوه تعامل با بانک مرکزی؛

❖ میزان رعایت مصوبات اعتباری ابلاغ شده توسط بانک مرکزی؛

❖ میزان تعامل در ارسال گزارش‌ها و اطلاعات به بانک مرکزی؛

❖ میزان رعایت حدود ابلاغی ضوابط کنترل مقداری ترازنامه در مقاطع قبلی؛

❖ ملاحظات حرفه‌ای معاونت تنظیم‌گری و نظارت؛

ماده ۶ - مؤسسه اعتباری موظف است مطابق با سرفصل‌های پیوست شماره (۱) و چارچوب ابلاغی از سوی معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی در سامانه‌های اعلامی بانک مرکزی، رعایت مفاد این ضوابط را به صورت مستمر کنترل و پایش نماید.

ماده ۷ - در صورتی که مؤسسه اعتباری از حد مجاز خالص بدهی مشمول ابلاغ شده از سوی معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی در مقاطع فصلی تخطی نماید، مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، ضمن صدور اخطار کتبی، میزان مبلغ تخطی را به صورت مکتوب به مؤسسه اعتباری اعلام می‌نماید. مدیریت کل حسابداری و بودجه بانک مرکزی موظف است در اولین مقطع تودیع سپرده قانونی پس از ابلاغ تخطی، حساب جاری مؤسسه اعتباری نزد بانک مرکزی را معادل مبلغ تخطی اعلامی مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری بدهکار و در حساب سپرده قانونی مؤسسه اعتباری نزد بانک مرکزی کارسازی نماید.

تبصره - میزان افزایش/کاهش فصلی سپرده قانونی ناشی از تخطی، معادل تغییرات میزان تخطی فصل مورد محاسبه نسبت به فصل قبل است. چنانچه میزان تخطی فصلی مؤسسه اعتباری افزایش/کاهش یافته باشد، معادل مبلغ افزایش/کاهش تخطی، سپرده قانونی موضوع این ضوابط توسط مدیریت کل حسابداری و بودجه بانک مرکزی تعدیل می‌گردد.

ماده ۸ - در صورتی که مؤسسه اعتباری از حدود ابلاغی بانک مرکزی تخطی نماید، معاون تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی می‌تواند علاوه بر اقدامات مورد اشاره در ماده (۷)، مؤسسه اعتباری متخلف را با پیشنهاد مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به اعمال هر یک از تنبیهات، ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های جدول پیوست شماره (۲) مکلف نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۹- از زمان لازم الاجرا شدن این ضوابط، مبلغ تخطی باقیمانده از ضوابط قبلی با پیشنهاد مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری و تأیید معاون تنظیم‌گری و نظارت طی یک دوره زمانی از حد مجاز خالص بدهی مشمول ابلاغی هر فصل کسر خواهد شد.

اصلاحیه «ضوابط کنترل مقداری ترازنامه شبکه بانکی کشور» مشتمل بر (۹) ماده و (۲) تبصره در بیست و سومین جلسه هیات عامل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مورخ ۱۴۰۴/۶/۳۱ مطرح و مصوب گردید. ضوابط مذکور از تاریخ ابلاغ به شبکه بانکی کشور لازم‌الاجرا بوده و از تاریخ ابلاغ آن، ضوابط قبلی از جمله «ضوابط ناظر بر کنترل مقداری ترازنامه شبکه بانکی کشور» و سایر بخشنامه‌های منتهی به شماره ۰۱/۲۶۳۸۸۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۱ ملغی می‌شود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

پیوست شماره ۲: فهرست اقدامات تنبیهی و انضباطی ماده (۸) ضوابط تخطی از حدود کنترل مقداری ترازنامه

نسبت تخطی (مانده تخطی پس از کسر سپرده قانونی ناشی از تخطی به تغییرات حد مجاز بدهی مشمول)	
نسبت تخطی صفر الی ۲۰ درصد	نسبت تخطی بالاتر از ۲۰ درصد
• اعمال ماده (۷) ضوابط؛ • بررسی مجدد صلاحیت مدیرعامل و سایر اعضای هیأت مدیره؛ • ارجاع پرونده مؤسسه اعتباری متخلف به هیئت انتظامی بانک مرکزی. • محدود کردن اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات در سامانه‌های بانک مرکزی؛ • اصلاح ترکیب دارایی‌ها و بدهی‌ها؛ • افزایش دارایی‌های نقد یا بهبود کیفیت نقد شوندگی دارایی‌ها؛ • محدود کردن هزینه‌های عملیاتی؛	• مجازات‌های در نظر گرفته شده برای نسبت تخطی کمتر از ۲۰ درصد؛ • ممنوعیت پرداخت پاداش به مدیران مؤسسه اعتباری؛ • توقف یا تحدید عملیات یا فعالیت‌های پر مخاطره. • الزام به کاهش یا ممنوعیت توزیع سود و ممنوعیت توزیع اندوخته بین سهامداران؛ • الزام هیأت مدیره به تغییر تمام یا بخشی از اعضای هیأت عامل؛ • الزام مجمع عمومی به تغییر تمام یا بخشی از اعضای هیأت مدیره.